

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9CoCsp/69/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7722205570
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gizela Majerčák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7722205570.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gizely Majerčák a členov senátu JUDr. Dany Popovičovej a JUDr. Aleny Mikovej v právnom spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zást. Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, za ktorého ako konateľ konajú advokáti A. A. B., C. A. D. a C. C. E., proti žalovanému: A. C., nar. XX.XX.XXXX, A., F. C. XX, zást. advokát A. G. D., Stropkov, Zámocká 34, o 3 308,02 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Michalovce č. k. 16Csp/127/2022 – 96 z 18. augusta 2023

rozhodol:

M e n í rozsudok tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalovanému proti žalobcovi p r i z n á v a nárok na plnú náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Michalovce ako súd prvej inštancie (ďalej aj len ako „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť 3 308,02 € s úrokmi z omeškania 5 % p. a. z istiny 3 182,32 € od 26.10.2022 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu všetkých jeho trov.

2. Vychádzal zo zistenia, že 23.3.2018 Tatra banka, a.s. ako veriteľ (ďalej aj len ako „banka“) a žalovaný ako dlžník (spotrebiteľ) uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej banka žalovanému poskytla úver vo výške 3 850 € a dlžník sa zaviazal poskytnutý úver veriteľovi vrátiť spolu s úrokmi v 84 mesačných splátkach po 71,06 €, splatných vždy k 25. dňu v mesiaci; výška úrokovej sadzby bola 13,30 % p. a., RPMN 15,86 %, celková čiastka, ktorú žalovaný sa zaviazal zaplatiť bola 6 046,04 €, pričom v prípade nesplácania poskytnutého úveru riadne a včas veriteľ bol oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Z dôvodu nesplácania úveru riadne a včas banka najprv listom z 13.11.2019 upovedomila žalovaného o jeho omeškaní s dlhom 225,64 € z úveru (a 17,27 € z nepovoleného prečerpania na účte) a zároveň ho upozornila, že v prípade neuhradenia týchto pohľadávok banky najneskôr do 5 kalendárnych dní, banka pristúpi k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Z dôvodu, že k zaplateniu vzniknutého dlhu nedošlo, banka následne listom zo 14.1.2020 žalovanému oznámila, že dňom jeho doručenia nastáva mimoriadna splatnosť úveru a pohľadávku proti žalovanému k 13.1.2020 vyčíslil na 3 497,96 €. Následne zmluvou z 25.10.2022 došlo k postúpeniu pohľadávky proti žalovanému z banky na žalobcu; postúpená pohľadávka pozostávala z istiny 3 182,31 €, zmluvných úrokov 131,81 € a úrokov z omeškania 3,90 €.

3. Vec právne posúdil podľa §52 a nasl. o. z. o spotrebiteľských zmluvách, podľa príslušných ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a o pôžičkách pre spotrebiteľov

(ďalej aj len ako „ZoSÚ“), ako aj podľa §92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej aj len ako „ZoB“) a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná v celom rozsahu. Argument žalovaného o nedoručení jednostranných úkonov banky v zmysle §53 ods. 9 v spojení s §565 o. z. a z toho vyplývajúci nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnený s odôvodnením, že doručenie tak výzvy pred zosplatnením úveru (§53 ods. 9 o. z.), ako aj samotného oznámenia o zosplatnení (§565 o. z.) v konaní bolo preukázané poštovými podaciami hárkami a výpisom pošty (z internetovej aplikácie „sledovanie zásielok“ – pozn. odvolacieho súdu). Dospel preto k záveru, že banka mimoriadnu splatnosť úveru vyhlásila platne a následne pohľadávku aj platne postúpila na žalobcu, ktorý splatný zostatok úveru predmetnou žalobou si uplatnil preto platne. V posudzovanej spotrebiteľskej úverovej zmluve existenciu neprijateľných zmluvných podmienok nevzhliadol a uzavrel, že zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti, pričom banka dodržala aj povinnosť schopnosť dlžníka splácať úver posudzovať s odbornou starostlivosťou a dospel preto k záveru, že predmetný úver nemožno považovať za bezúročný a bez poplatkov. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil zásadou úspechu žalobcu v spore, ustanovenou v §255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku žalovaný podáva odvolanie z odvolacích dôvodov podľa §365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP navrhujúc, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namieťa, že súd nesprávne vyhodnotil platnosť zosplatnenia úveru, pretože ani podacie hárky a rovnako ani výpis z pošty neverifikujú, že došlo k skutočnému doručeniu predmetných jednostranných úkonov zo strany veriteľa. Odvolateľ namieťa aj splnenie povinnosti banky skúmať schopnosť spotrebiteľa splácať úver tvrdiac, že banka sa nezaujímalá o reálne výdavky ani o vyživovaciu povinnosť žalovaného, pričom jeho príjem nikdy nebol vyšší, než 1 200 €, ako to tvrdí žalobca. Ďalej namieťa, že posudzovaná zmluva ani nie je v súlade so zákonom o spotrebiteľských úveroch, a to z dôvodu rozporných veličín RPMN a odplaty. RPMN, ktorá má vyjadrovať všetky výdavky spojené s úverom, v zmluve bola deklarovaná ako 15,86 %, pričom úroky boli vo výške 13,30 % a odplata vo výške 15,72 %; nie je mu preto zrejmé, čo predstavuje pojem odplata, ak to nie je ani RPMN a nie sú to ani úroky, pričom ak RPMN v zmluve je uvedená nesprávne, má to za následok, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov. Súdu v tejto súvislosti preto vytýka, že pri svojom rozhodovaní vo veci sa obmedzil len na konštatovanie existencie všetkých obligatórných náležitostí zmluvy bez náležitého odôvodnenia.

5. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v celom rozsahu. Poukazuje na to, že jednostranné právne úkony, ktorých doručenie odvolateľ namieťa, tomuto ako dlžníkovi boli doručované v súlade s posudzovanou zmluvou na ním označenú korešpondenčnú adresu a v tejto súvislosti poukazuje na judikát R 4/2021, podľa ktorého dôjdením do dispozičnej sféry vplyvu príjemcu sa rozumie napríklad vhadenie listu do jeho poštovej schránky alebo dôjdenie emailu na jeho emailovú adresu, pričom rozhodujúcim je objektívne hľadisko, t. j. preukázanie toho, že adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle. Pokiaľ ide o posudzovanie bonity žalovaného, podľa neho postupca neporušil žiadne povinnosti ustanovené v §7 ods. 1 ZoSÚ, nakoľko ako veriteľ disponoval údajmi tak o príjme, ako aj o záväzkoch žalovaného. Navrhuje preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

6. Žalovaný, ktorému vyjadrenie žalobcu k jeho odvolaniu bolo doručené 27.11.2023, nevyužil svoje zákonné právo a odvolaciu repliku nepodal. Žiadna zo strán ďalšie podanie vo veci neurobila.

7. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti odvolania podaného stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a tiež viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo (§34 a §355 a nasl. CSP o odvolaní) a dospel k záveru, že odvolanie v plnom rozsahu je dôvodné a pretože rozsudok vo výroku nie je vecne správny a pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie a zároveň ani podmienky na jeho zrušenie, odvolací súd ho postupom podľa §388 CSP preto zmenil.

8. Rozsudok odvolacieho súdu na Krajskom súde v Košiciach verejne bol vyhlásený 26.6.2024 o 10.10 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 210/II. poschodie, trakt D. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku od 20.6.2024 boli zverejnené na úradnej tabuli odvolacieho súdu a na jeho webovej stránke (§219 ods. 1 a 3 za použitia §378 CSP).

9. Aktívna vecná legitímácia žalobcu v konaní musí byť vždy nepochybne preukázaná. Rozumie sa ňou také hmotnoprávne postavenie, z ktorého žalobcovi vyplýva ním uplatňované právo (nárok), resp. z ktorého mu vyplýva procesné právo hmotnoprávny nárok žalobou na súde si uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, a to či už aktívnej, na strane žalobcu alebo pasívnej, na strane žalovaného ako nositeľa hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide, je preto imanentnou súčasťou každého súdneho konania a súd ju musí preto preskúmať vždy, a to aj bez návrhu, t. j. aj v prípade, že jej nedostatok žiadna zo sporových strán nenamieta (porovnaj rozsudok NS SR z 29.6.2010 vo veci 2Cdo/205/2009).

10. V prípade, akým je prejednávacia vec, kedy v spotrebiteľských sporoch žalobcom je subjekt, ktorý svoju vecnú legitímáciu v spore odvodzuje zo zmluvy o postúpení pohľadávky, rozhodovacia prax súdov je ustálená v požiadavke skúmania jeho aktívnej vecnej legitímácie najmä vo vzťahu k dodržaniu §92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ktorý ustanovuje podmienky pre platné postúpenie bankovej pohľadávky inému, a to aj nebankovému subjektu, akým je žalobca, v spojení s §53 ods. 9 a §565 o. z. Tak pre platné postúpenie pohľadávky banky v zmysle §92 ods. 8 ZoB je potrebné, aby postupovaná pohľadávka bola splatná, aby banka klienta v omeškaní písomne vyzvala a následné nepretržité, viac ako 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením jeho záväzku voči banke.

11. Keďže podľa posudzovanej zmluvy o spotrebiteľskom úvere konečná splatnosť úveru v danom prípade mala nastať až k 25.3.2025, zo strany banky ako veriteľa, ktorá svoju pohľadávku zmluvou z 25.10.2022 postúpila na nebankový subjekt, ktorý je žalobcom, muselo predtým dôjsť k zosplatneniu dlžného zostatku úveru pred konečným termínom jeho splatnosti. Súd prvej inštancie správne preto pristúpil k posudzovaniu otázky, či sporné zosplatenie zostatku dlhu spotrebiteľského úveru v danom prípade (ne)bolo uskutočnené v súlade s §53 ods. 9 o. z., v zmysle ktorého v prípade plnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, tento možno zosplatiť len za kumulatívneho splnenia tak uplynutia lehoty troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, ako aj súčasného upozornenia spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva dodávateľa podľa §565 o. z., túto otázku na základe predložených písomných dôkazov však posúdil nesprávne, v dôsledku čoho došiel k nesprávnemu právnomu záveru o preukázanej aktívnej vecnej legitímácii žalobcu v tomto spore.

12. V danom prípade výzva veriteľa daná v zmysle §53 ods. 9 o. z. označená ako výzva pred mimoriadnou splatnosťou, bola datovaná dňom 13.11.2019 a žalovaný ňou mal byť vyzvaný k úhrade pohľadávky 225,64 € zo spotrebiteľského úveru (a 17,27 € z nepovoleného prečerpania na účte), pričom zároveň mal byť upozornený, že ak k zaplateniu dlhu nedôjde, banka bude požadovať vrátenie celej poskytnutej sumy úveru s príslušenstvom pred dátumom splatnosti dohodnutým v zmluve. Pre účely ďalšieho posudzovania, či sporná výzva zamýšľané účinky (ne)vyvolala, odvolací súd v danom prípade sa nezaoberal otázkou, či sporný zákonom požadovaný hmotnoprávny úkon veriteľa, ktorým tento jednostranne mení zmluvne dohodnuté podmienky plnenia záväzku spotrebiteľa a jeho výšky vôbec spĺňa zákonné znaky, náležitosti a podmienky bezvadného právneho úkonu, t. j. či tento je dostatočne určitý a zrozumiteľný (§37 o. z.), ale, rovnako, ako súd prvej inštancie, zameral sa výlučne na posúdenie otázky jeho dôjdenia do sféry dispozície žalovaného ako jeho adresáta, ktorý v konaní popiera, že k tomu došlo a preto žalobca uvedenú skutočnosť v konaní preukazoval predložením poštového podacieho hárka a tiež výpisom z aplikácie pošty o sledovaní zásielok.

13. Podľa ustálenej súdnej praxe a v súlade s teoretickými poznatkami §45 ods. 1 o. z. („prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde“) v praxi je vykladaný tak, že prejav vôle voči neprítomnej osobe je účinný od okamihu, keď sa dostane do sféry jej dispozície. Dovolací súd aj v žalobcom zmienenom rozsudku z 15.12.2020 (judikát 4/2021) sa zaoberal tzv. teóriou dôjdenia, ktorá sa aplikuje pri jednostranných adresovaných právnych úkonoch, akou je aj výzva veriteľa podľa §53 ods. 9 o. z. a konštatoval, že účinnosť jednostranných adresovaných právnych úkonov nastáva ich dôjdením do dispozičnej sféry adresáta, čo sa posudzuje objektívne, t. j. pre záver o ich dôjdení postačí, ak adresátovi jednostranného právneho úkonu bola daná možnosť s týmto právnom úkonom sa oboznámiť, bez ohľadu na jeho skutočné doručenie adresátovi, avšak s tým, že samotnú skutočnosť, že adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, je potrebné hodnoverne preukázať; dôjdením do sféry vplyvu príjemcu pritom sa rozumie napríklad vloženie listu do schránky príjemcu alebo dôjdenie mailu na mailovú adresu príjemcu, ak príjemca dal v zmluve najavo, že písomnosti možno posielat' aj elektronicky. Dôjdením prejavu vôle do dispozičnej sféry adresáta sa završuje proces účinného doručenia právneho

úkonu a od tohto momentu je právny úkon pre konajúci subjekt záväzný a nemožno ho jednostranne odvolať.

14. Zmiený judikát dovolacieho súdu výslovne pojednáva zároveň aj o tom, že k takým zmluvným dojednaniám upravujúcim tzv. fikciu doručenia, podľa ktorej zásielka sa považuje za doručení uplynutím vopred určeného počtu dní odo dňa jej odoslania, súdna prax zaujala odmietavé stanovisko, podľa ktorého dohodou zmluvných strán nemožno platne dojednať nevyvrátiteľnú domnienku ani fikciu, že určitá zásielka obsahujúca právny úkon sa považuje za doručení len na základe jej odoslania bez dôkazu o tom, že táto aj došla do sféry adresáta. V zmysle tohto judikátu na hodnoverné preukázanie dôjdenia jednostranného adresovaného právneho úkonu do sféry dispozície jeho adresáta nepostačuje preto samotný poštový podací hárok svedčiaci jedine o odoslaní zásielky, obsahom ktorej bol sporný jednostranný právny úkon veriteľa bez toho, aby v spore zároveň bolo preukázané aj dôjdenie zásielky do sféry dispozície jeho adresáta.

15. Aplikujúc uvedené na prejednávany prípad, upozornenie banky na uplatnenie jej práva podľa §565 o. z. v danom prípade obsiahnuté v jej písomnosti z 13.11.2019, voči žalovanému ako adresátovi tohto jednostranného právneho úkonu veriteľa mohlo byť účinným od okamihu, keď sporná písomnosť sa dostala do sféry jeho dispozície, a nie od okamihu, keď toto upozornenie, hoci aj preukázané, bolo podané na poštovú prepravu; samotné podanie zásielky na poštovú prepravu totiž bez ďalšieho nedokazuje, že zásielka sa aj reálne dostala do sféry dispozície žalovaného, že táto tomuto bola skutočne aj doručená, a teda že ako jej adresát reálne mal možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle odosielateľa v nej obsiahnutým. Poštovým podacím hárkom je možné preukázať len to, že banka zásielku na pošte podala, tento podací hárok neslúži však ako dôkaz o doručení zásielky žalovanému a za takýto dôkaz nemožno považovať ani výpis z aplikácie pošty o sledovaní zásielok, ktorý nie je potvrdením pošty o prevzatí zásielky jej adresátom, z ktorého nemožno zistiť ani to, komu vlastne táto bola vydaná; na účely preukázania, že písomná zásielka s upozornením banky z 13.11.2019 došla žalovanému ako pri úkone neprítomnej osobe, môže slúžiť pritom buď doručenka ako potvrdenie pošty o prevzatí zásielky adresátom, ktorú pošta ako doručovateľ v prípade doporučenej zásielky vydáva na požiadanie (vrátane internetovej poštovej služby „Doručenka“) alebo nedoručená zásielka vrátená odosielateľovi s vyznačením dôvodu jej nedoručiteľnosti doručovateľom, pričom žalobca v danom prípade žiaden z týchto dôkazov v konaní nepredložil.

16. Keďže žalobca na preukázanie dôjdenia výzvy z 13.11.2019 s upozornením na zosplatnenie zostatku dlhu žalovaného do sféry jeho dispozície v konaní nepredložil ani neoznačil nijaký relevantný dôkaz spôsobilý uvedenú skutočnosť preukázať, za situácie, že žalovaný jej doručenie v rozhodujúcom čase pred zosplatnením jeho dlhu (a rovnako aj doručenie samotného oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru) popiera, je nutné uzavrieť, že žalobca v konaní nepreukázal splnenie zákonom ustanovených podmienok zosplatnenia dlhu posudzovaného spotrebiteľského úveru. Odvolací súd v danom prípade musel preto uzavrieť, že neplatným preto je aj nadväzujúci jednostranný hmotnoprávny úkon veriteľa v podobe zosplatnenia zostatku dlhu žalovaného listom veriteľa zo 14.1.2020, a to pre nedodržanie zákonných podmienok pre zosplatnenie spotrebiteľského dlhu ustanovených v §53 ods. 9 o. z. Keďže platné zosplatnenie pohľadávky banky v zmysle §92 ods. 8 ZoB zároveň je aj jednou z kumulatívnych podmienok platného postúpenia bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, odvolací súd zároveň musel preto nutne dospieť aj k záveru, že banka pre tento nedostatok pohľadávku z posudzovanej úverovej zmluvy proti žalovanému v danom prípade nebola oprávnená postúpiť inému subjektu a pokiaľ tak napriek tomu urobila, konala v rozpore s §92 ods. 8 ZoB.

17. Z uvedených dôvodov postúpenie pohľadávky banky na žalobcu v rozpore s §92 ods. 8 ZoB je preto absolútne neplatným právnym úkonom (§525 ods. 2 v spojení s §39 o. z.), ktorý od počiatku nemá preto žiadne právne účinky a v danom spore je preto potrebné vychádzať zo záveru, že žalujúci nebankový subjekt v danom spore nie je aktívne vecne legitimovaným, t. j. že tento veriteľom žalobou uplatňovanej pôvodne bankovej pohľadávky sa nestal platne a účinne a z týchto dôvodov odvolací súd na odvolanie žalovaného postupom podľa §388 CSP vyhovujúci výrok napadnutého rozsudku zmenil tak, že žalobu zamietol pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu.

18. Pretože ide o zmeňujúce rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým konanie sa končí, odvolací súd zároveň rozhodol o nároku na náhradu trov konania (§262 ods. 1 CSP) aj na súde prvej inštancie (§396 ods. 2 CSP), a to v súlade so zásadou úspechu ustanovenou v §255 ods. 1 CSP; o výške náhrady

trov konania po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§262 ods. 2 CSP). Dôvody na aplikáciu §257 CSP čo i len sčasti v prospech neúspešného žalobcu v konaní tvrdené neboli a ich existenciu nezistil ani odvolací súd.

19. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu dovolanie je prípustné, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu dovolanie je prípustné, ak jeho rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

S výnimkou prípadov ustanovených v §429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní dovolateľ musí byť zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).